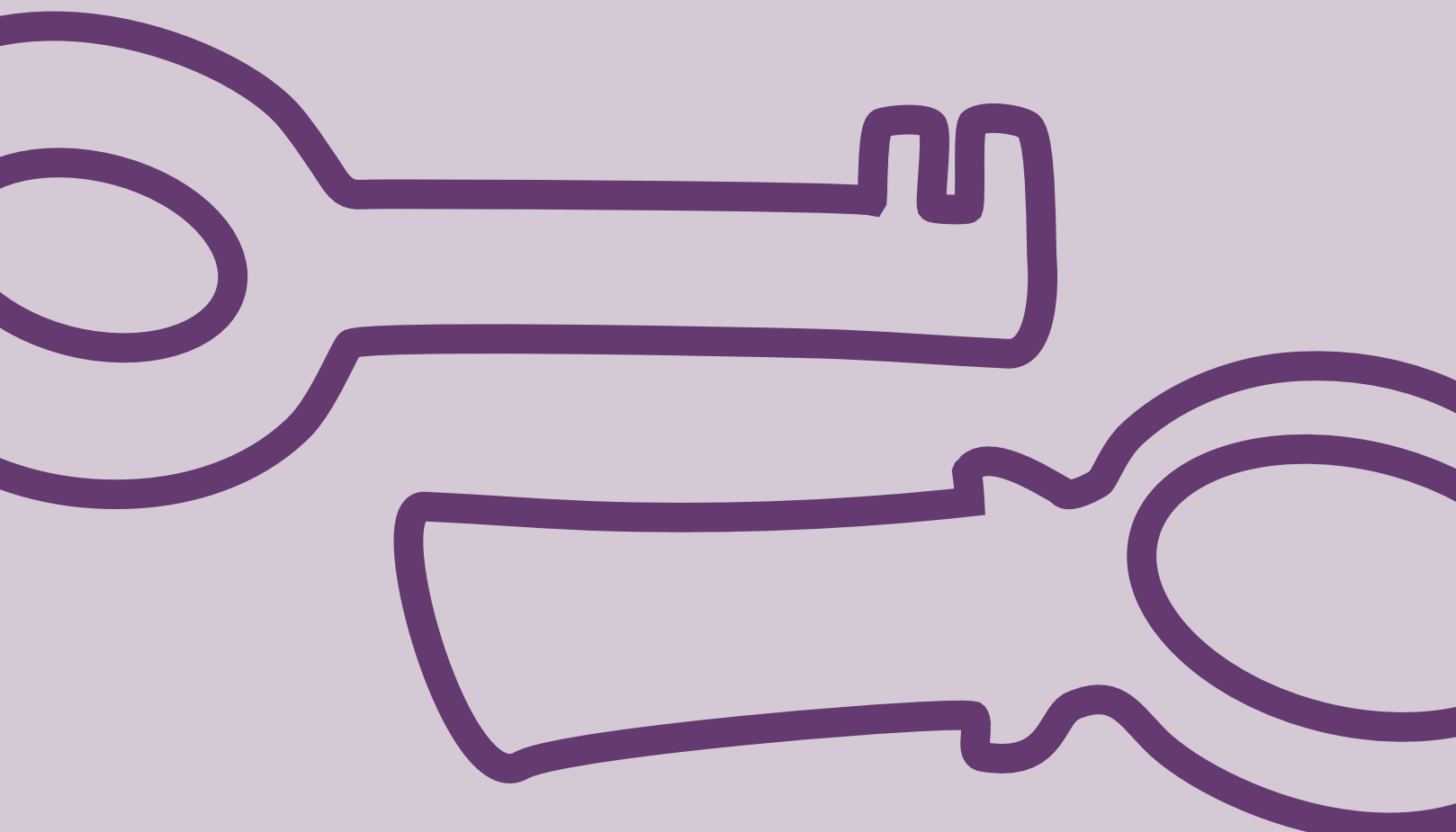

Rekenkamercommissie Leiden

Jaarverslag 2014
Onderzoeksplan 2015

Voorwoord

Met genoegen bied ik u hierbij het *Jaarverslag 2014 / Onderzoeksplan 2015* aan van de Rekenkamercommissie (RKC) van de gemeente Leiden. In dit document geven we een overzicht van onze activiteiten en uitgaven in 2014 en onze plannen en begroting voor 2015.

In 2014 hebben we drie onderzoeken afgerond (Bestuursakkoord, Vastgoed en Decentralisaties van Jeugdzorg en AWBZ) en één regionaal onderzoek gepubliceerd (RIF). Daarnaast zijn we een onderzoek gestart over Re-integratie en de invoering van de Participatiewet. Dit laatste onderzoek is begin 2015 afgerond. Het aantal onderzoeken dat we ter hand hebben genomen lag in 2014 aanzienlijk hoger dan de gebruikelijke twee onderzoeken per jaar. De veranderingen rondom de drie decentralisaties en de informatiebehoefte van de Raad ten opzichte van deze veranderingen vonden wij echter te belangrijk om de onderzoeken uit te stellen. Om het effect van de decentralisaties binnen de gemeente later te kunnen meten was het noodzakelijk om voor de decentralisaties inzicht te krijgen in het beleid en de effectiviteit daarvan. In dit Jaarverslag 2014 gaan wij kort op de inhoud en het verloop van deze onderzoeken in.

Ook dit jaar heeft de RKC weer een ronde gemaakt langs alle gemeenteraadsfracties om potentiële onderwerpen voor rekenkameronderzoek te inventariseren. In 2015 willen we een aantal van de door de fracties aangedragen onderwerpen oppakken. Graag willen wij hier van de gelegenheid gebruik maken om alle fracties te bedanken voor deze nuttige en inspirerende gesprekken. Uiteindelijk hebben we besloten om zeven onderwerpen nader uit te werken. Een toelichting hierop vindt u in het Jaarplan 2015. Graag bespreken wij met de Commissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid welke onderzoeksonderwerpen prioriteit hebben bij de gemeenteraad. Op basis daarvan zullen wij enkele onderzoeksonderwerpen daadwerkelijk ter hand nemen.

Tot slot willen wij graag ook het College van B&W en de ambtelijke organisatie van de gemeente danken voor hun coöperatieve opstelling en medewerking aan de onderzoeken van de Rekenkamercommissie.

Rob van Lint,
Voorzitter Rekenkamercommissie Leiden

Leiden, 24 februari 2015

Inhoudsopgave

Onderzoekstrategie 2015-2018

1. Samenstelling Rekenkamercommissie

2. Onderzoeken 2014

- 2.1 Samen Leiden geëvalueerd
- 2.2 Zicht op Leids vastgoed
- 2.3 Grip op nieuwe taken van Leiden
- 2.4 Re-integratie in Leiden met het oog op de Participatiewet
- 2.5 Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland (RIF)
- 2.6 Regiotaxi

3. Communicatie 2014

- 3.1 Fractiebezoeken
- 3.2 Afstemming met het College van B&W en de ambtelijke organisatie
- 3.3 Burgercontacten
- 3.4 Regio
- 3.5 Website
- 3.6 LinkedIn
- 3.7 Media

4. Overige activiteiten 2014

- 4.1 Raadsconferentie over het Bestuursakkoord 2010-2014
- 4.2 Nieuwe verordening op de Rekenkamercommissie
- 4.3 Introductie nieuwe Raadsleden

5. Financieel verslag 2014

- 5.1 Inleiding
- 5.2 Inkomsten en uitgaven 2014

6. Onderzoeksplan 2015

- 6.1 Vervolgonderzoek vastgoed
- 6.2 Vervolgonderzoek decentralisaties
- 6.3 Verbonden partijen
- 6.4 Onderzoek ambtelijke organisatie
- 6.5 Duurzaamheid
- 6.6 Grip op aanbestedingen
- 6.7 Regionaal onderzoek

7. Begroting 2015

Bijlagen: Bronnen met onderwerp-suggesties

Onderzoeksstrategie 2015-2018

Eind 2009 heeft de Rekenkamercommissie (RKC) haar Onderzoeksstrategie 2010 – 2014 vastgesteld. Deze is de afgelopen jaren de basis geweest voor het opstellen van de onderzoeksplanning per jaar. Daarmee is het nu het moment om de onderzoeksstrategie te herijken en voor de komende vier jaar (2015 – 2018) opnieuw vast te stellen.

De missie van de Rekenkamercommissie luidt als volgt: De RKC doet ten behoeve van de gemeenteraad en de burgers onafhankelijk onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid en de uitvoering daarvan, evenals de transparantie van de verantwoording daarover. Hiermee draagt de RKC bij aan de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad.

Voor de komende onderzoeksperiode zal de RKC zich vooral richten op onderzoeken die een bijdrage kunnen leveren aan:

- Het bevorderen van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid en de uitvoering daarvan;
- Het vergroten van de transparantie van de verantwoording over het voorgenomen beleid en de uitvoering daarvan.

Bij het maken van keuzes voor concrete onderzoeksonderwerpen richt de RKC zich zoveel mogelijk op gemeentelijk beleid dat de burger direct raakt of duidelijke consequenties heeft voor de burger. Daarbij laat de RKC zich inspireren door onderwerpen die aangedragen worden door gemeenteraadsfracties, die individuele bewoners(organisaties) suggereren en door onze eigen analyse van onderwerpen die zich voor rekenkameronderzoek lenen. Onderdeel van dit laatste is het bezien of het nuttig is om de opvolging van aanbevelingen uit eerdere rekenkameronderzoeken na te gaan (zgn. vervolgonderzoeken).

Ook heeft de RKC nadrukkelijk oog voor de mogelijkheden om rekenkameronderzoek in regionaal verband uit te voeren. Daartoe speelt de RKC een actieve rol in het samenwerkingsverband van rekenkamercommissies binnen de gemeentelijke samenwerkingsregio.

Bovendien bestaat de mogelijkheid dat de Raad besluit de RKC te vragen onderzoek naar een specifiek gemeentelijk beleidsterrein of naar de opvolging van een genomen raadsbesluit uit te voeren.

Op basis van bovenstaande inventarisatie van mogelijke onderzoeksonderwerpen stelt de RKC jaarlijks een onderzoeksplan op dat wordt besproken met de voor de RKC verantwoordelijke raadscommissie. Op basis van deze bespreking worden concrete onderzoeken gestart. In de regel laat de RKC het feitenonderzoek uitvoeren door een daartoe gespecialiseerd onderzoeksbureau. Dit feitenonderzoek en de daarop door de RKC vastgestelde bestuurlijke conclusies en aanbevelingen worden onder verantwoordelijkheid van de RKC aan de Raad aangeboden. Daarbij is meestal sprake

van een onderzoeksrapport. Afhankelijk van het onderwerp kan ook (of in aanvulling op het rapport) een andere presentatievorm worden gebruikt.

In sommige gevallen volstaat de RKC met een kort signaleringsonderzoek dat door de RKC zelf wordt uitgevoerd. Ook kan het voorkomen dat de RKC het van belang acht zelf een vooronderzoek uit te voeren alvorens een onderzoekopdracht uit te besteden. De volledige werkwijze van de RKC en de rol van de Raad en het College met betrekking tot rekenkameronderzoek is beschreven in de Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie Leiden 2014. Voor de uitvoering van haar werkzaamheden beschikt de RKC over een (beperkt) budget. Dit noodzaakt tot een duidelijke prioritering.

1. Samenstelling Rekenkamercommissie

In de vorige paragraaf is de missie van de Rekenkamercommissie beschreven. Anders geformuleerd betekent dit het volgende: de RKC doet voor de gemeenteraad en de burgers van Leiden onafhankelijk onderzoek naar het beleid van de gemeente en het werk van het Leidse gemeentebestuur. Doet de gemeente wat ze belooft en levert het ook op wat de bedoeling was? Hierin ondersteunt de Rekenkamercommissie de Leidse gemeenteraad bij haar controlerende taak. De RKC is onafhankelijk en bestaat uit vijf door de Raad benoemde leden die geen persoonlijke of zakelijke banden hebben met de gemeenteraad, het College, of het ambtelijk apparaat. Wel zijn de leden betrokken bij de stad Leiden. De leden van de RKC kunnen voor maximaal twee termijnen van vier jaar worden benoemd.

De samenstelling van de Rekenkamer was in 2014 als volgt:

- dhr. drs. R.J.T. (Rob) van Lint voorzitter (2e termijn, loopt af maart 2017)
- dhr. dr. M.C. (Mattheus) Wassenaar vicevoorzitter (2e termijn, loopt af augustus 2018)
- mevr. drs. M. (Marieke) Gorrée lid (1e termijn, loopt af augustus 2016)
- dhr. mr. G.P.I.M. (Gerard) Wuisman lid (2e termijn, loopt af augustus 2017)
- dhr. drs. P.L. (Pieter) Stroink lid (treedt maart 2015 af)
- mevr. drs. W. (Willemijn) van Helden lid (per maart 2015)

De ambtelijk secretaris van de Rekenkamercommissie is mevr. drs. N. (Nike) van Helden. Zij is bereikbaar onder telefoonnummer 071 – 516 5105 of via rekenkamer@leiden.nl. Meer informatie over de leden van de Rekenkamer, waaronder een overzicht van hoofd- en nevenfuncties, en de onderzoeks-publicaties kunt u vinden op:

<http://gemeenteraad.leiden.nl/raadscommissies/rekenkamercommissie/>

2. Onderzoeken 2014

In 2014 hebben wij de volgende onderzoeken gestart en (nagenoeg) afgerond:

1. *Samen Leiden geëvalueerd*

Onderzoek naar het bestuursakkoord 2010-2014 met het oog op de coalitievorming in 2014. Dit onderzoek is op 6 maart 2014 aangeboden aan de Raad. Op 31 januari 2014 heeft een Raadsconferentie over dit onderwerp plaats gevonden.

2. *Zicht op Leids vastgoed*

Onderzoek naar het vastgoedbeleid van de gemeente Leiden en de uitvoering daarvan. Dit onderzoek is op 11 september aangeboden aan de Raad.

3. *Grip op nieuwe taken in Leiden*

Onderzoek naar de voorbereiding van de gemeente Leiden op de decentralisaties van AWBZ en jeugdzorg. Dit onderzoek is op 6 november 2014 aangeboden aan de Raad.

4. *Re-integratie in Leiden met het oog op de Participatiewet*

Onderzoek naar de voorbereiding van de gemeente Leiden op de decentralisatie van re-integratie. Dit onderzoek is op 8 januari 2015 aangeboden aan de Raad.

5. *Regionaal Investeringsfonds van Holland Rijnland (RIF)*

Regionaal onderzoek naar het RIF. Dit onderzoek is op 12 maart 2014 aan de Raad aangeboden.

6. *Regiotaxi*

Regionaal vooronderzoek naar de Regiotaxi.

Voor de volledige inhoud van de uitgebrachte rapporten verwijzen wij u naar de website van de Rekenkamer <http://gemeenteraad.leiden.nl/raadscommissies/rekenkamercommissie/publicaties/>.

2.1 Samen Leiden geëvalueerd

Het bestuursakkoord van het vorige College bepaalde dat elk voorstel dat niet opgenomen was in het beleidsakkoord afgemeten zou worden aan de eigen politieke en inhoudelijke beoordeling. Daarmee beoogden de opstellers een opener politieke situatie te creëren waarin er geen vaststaande meerderheden of minderheden bestaan. Ook een aantal andere in het bestuursakkoord opgenomen afspraken met betrekking tot betrokkenheid van burgers, begrotingsbehandeling, het al of niet opzeggen van vertrouwen en de omgang met elkaar beoogden bij te dragen aan een open politiek klimaat.

In het zicht van de in 2014 te houden Raadsverkiezingen en de daaropvolgende Collegevorming heeft de Rekenkamercommissie (RKC) de gemaakte afspraken geëvalueerd. Het ging daarbij in het bijzonder om de afspraken in het bestuursakkoord. De afspraken in het beleidsakkoord betroffen immers een beperkt aantal politiek inhoudelijke onderwerpen en hadden vooral tot doel om de op dat moment bestaande politieke meningsverschillen over deze onderwerpen te kanaliseren. Bovendien

heeft de RKC eerder al vastgesteld dat deze afspraken weinig SMART geformuleerd waren, waardoor een verantwoorde evaluatie moeizaam zou zijn.

In het kader van dit onderzoek heeft er op 31 januari 2014 een Raadsconferentie plaats gevonden waarin de bevindingen uit het onderzoek werden bediscussieerd. Deze bijeenkomst was goed bezocht door (aanstaande) raadsleden, duoleden en Collegeleden. Op basis van het onderzoek concludeerde de RKC dat het Bestuursakkoord lijkt te hebben gewerkt. Wel heeft de RKC de Raad aanbevolen om het College te verzoeken om bij vrije beleidskeuzes het besluitvormingsproces van de Raad voor te bereiden op basis van beleidsscenario's. Dit voornemen was opgenomen in het bestuursakkoord van 2010, maar werd in de praktijk weinig toegepast.

Het onderzoek werd onder begeleiding van de Rekenkamercommissie uitgevoerd door de afdeling Staats- en Bestuursrecht van de Universiteit Leiden.

Fase	Datum	Toelichting
Raadsconferentie	31-01-2014	Debat
Aanbieding rapport	06-03-2014	Aanbieding aan de Raad

2.2 Zicht op Leids vastgoed

De Rekenkamercommissie Leiden heeft een onderzoek uitgevoerd naar het Leidse beleid rond vastgoed. Daarbij is ook gekeken naar de uitvoering daarvan. Met het onderzoek wilde de Rekenkamercommissie antwoord geven op vragen als:

- Welke panden bezit de gemeente Leiden en wat zijn deze waard?
- Hoe worden deze panden beheerd bij aankoop, verkoop en verhuur?
- Wat is bekend over de kosten en opbrengsten van de panden?

De Rekenkamercommissie concludeerde dat op veel van de vragen geen goed antwoord gegeven kon worden omdat het ontbrak aan helder beleid en een goede administratie.

Beleidskader vastgoed

Er bestond op het moment van onderzoek nog geen uitgewerkt beleid voor het vastgoed in Leiden. Daardoor was niet duidelijk vastgelegd welk vastgoed de gemeente wilde behouden en welk vastgoed ze wilde afstoten. Ook kon er sprake zijn van impliciete subsidieverlening aan huurders via te lage huurprijzen. Positief was dat na viereneenhalf jaar het College wel een concept van een nieuw beleidskader had voorgelegd aan de Raad. Daarin werd voorgesteld dat huren altijd marktconform worden vastgesteld. De huurder kan dan via een subsidie eventueel voor de extra kosten gecompenseerd worden. Dit is in de ogen van de Rekenkamercommissie een goede manier om de uitgaven van de gemeente inzichtelijk te maken. Andere punten uit het nieuwe beleidskader moesten volgens de Rekenkamercommissie wel nog duidelijker worden uitgewerkt.

Administratie

Tijdens dit onderzoek was de administratie van het vastgoed in de gemeente op veel onderdelen niet op orde. Taxaties van verkochte panden waren vaak van slechte kwaliteit, ontbraken geheel of konden niet eenvoudig uit het archief worden gehaald. Verder ontbraken verkoopdossiers voor verkochte panden, waardoor niet duidelijk was of wel voldoende moeite is gedaan de maximale opbrengsten te realiseren. Mogelijk is de gemeente hiermee ook inkomsten misgelopen. Ook kon van bijna de helft van de panden die in het kader van dit onderzoek onderzocht zijn de taxatiewaarde of WOZ-waarde niet worden aangegeven. Daarnaast gaf de administratie onvoldoende inzicht in de kosten en opbrengsten van gemeentelijke panden. Positief is dat de gemeente inmiddels een verbeterplan is gestart om de administratie en het beheer van het vastgoed op orde te brengen.

Het onderzoek is in november 2013 gestart en onder begeleiding van de Rekenkamercommissie uitgevoerd door onderzoeksbureau Next Vastgoed.

Naar aanleiding van het onderzoek heeft de raad in een amendement gevraagd de RKC in 2015 een kort vervolgonderzoek uit te laten voeren in de vorm van een "huis op orde" check.

Fase	Datum	Toelichting
Aanbieding rapport	11-09-2014	In cie. Stedelijke Ontwikkeling
Bespreking in commissie	30-09-2014	Inhoudelijk debat over raadsvoorstel
Vaststelling raadsvoorstel in Raad	16-10-2014	Vastleggen aanbevelingen

2.3 Grip op nieuwe taken van Leiden

Tijdens de gesprekken die wij december 2013 met de raadsfracties gevoerd hebben, bleek dat er vanuit de Raad behoefte was aan een onderzoek naar de decentralisaties binnen het sociale domein. Per 1 januari 2015 zijn drie omvangrijke taken aan de gemeenten overgedragen. Gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor:

- de jeugdzorg; dit is nu nog een provinciale taak;
- delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ); de begeleiding en ondersteuning hiervan en
- de Participatiewet; de samenvoeging van de bijstand, de sociale werkvoorziening en de Wajong.

Het sociale domein is hiermee grotendeels in gemeentelijke handen gekomen. Er wordt van de gemeenten verwacht dat ze een inhoudelijke vernieuwing van de zorg realiseren. Ondanks de aanzienlijke bezuinigingen, zullen de gemeentelijke begrotingen door deze decentralisaties sterk in omvang toenemen. Voor Leiden zou het kunnen gaan om zo'n 75 miljoen euro. Daarnaast zal de overdracht van taken een grote invloed hebben op de omvang en het functioneren van de gemeentelijke organisatie. Het onderhavige onderzoek richtte zich op de eerstgenoemde twee

decentralisaties. De Rekenkamercommissie onderzoekt het beleid rond re-integratie in een ander onderzoek (zie paragraaf 2.4).

Uit dit onderzoek over de decentralisaties van de AWBZ en Jeugdzorg blijkt dat de gemeente de voorbereiding van de opgave voortvarend op heeft gepakt. Er is echter nog wel een aantal risico's op het bestuurlijk vlak, rond de kwaliteit van de zorg en de financiën. We gaan in het rapport nader in op deze risico's.

Het onderzoek werd onder begeleiding van de Rekenkamercommissie verricht door Panteia.

Fase	Datum	Toelichting
Aanbieding rapport	06-11-2014	In cie. Onderwijs en Samenleving
Bespreking in commissie	15-01-2015	Inhoudelijk debat over raadsvoorstel
Vaststelling raadsvoorstel in Raad	2015	Vastleggen aanbevelingen

2.4 Re-integratie in Leiden met het oog op de Participatiewet

Per 1 januari is de Participatiewet van kracht. De Rekenkamercommissie heeft onderzocht of de gemeente er klaar voor is om deze verantwoordelijkheden op te pakken. Uit het onderzoek blijkt dat Leiden fors investeert in de re-integratie van Leidse burgers. Veel mensen volgen een re-integratietraject. De aanpak lijkt resultaat te hebben: er zijn waarschijnlijk meer mensen aan het werk in Leiden dan zonder deze inspanningen het geval zou zijn. Zeker is dit niet doordat niet goed wordt bijgehouden waarom mensen uit de uitkering stromen.

Met het vernieuwde re-integratiebeleid investeert de gemeente nog eens extra in mensen die relatief gemakkelijk aan een baan geholpen kunnen worden. In Leidse Kracht werken De Zijl Bedrijven (DZB) en Randstad samen om hen snel aan het werk te helpen. De investering van de gemeente Leiden in Leidse Kracht is fors (jaarlijks €900.000). De gemeente zal deze investering waarschijnlijk niet terugverdienen met bespaarde uitkeringen.

De invoering van de Participatiewet zal zorgen voor de toestroom van circa 150 tot 200 personen die voorheen in de WSW of Wajong terecht zouden zijn gekomen. Dit betekent circa 10% extra instroom. Velen van hen hebben permanente ondersteuning nodig bij het vinden of behouden van een baan. Mensen met een permanente beperking moeten snel herkend worden en vanaf de start begeleiding krijgen. Eerst 7 weken zelf solliciteren zoals nu de standaard procedure is, is voor hen nauwelijks zinvol. Met de juiste begeleiding zijn er voor hen kansen om werk te vinden en te behouden. De elders bij DZB aanwezige ervaring dient daarvoor te worden benut. De Rekenkamercommissie heeft aanbevolen om snel een aanpak te ontwikkelen voor de herkenning en begeleiding van deze nieuwe groep werkzoekenden en haast te maken met het realiseren van concrete banen in het regionale

werkbedrijf. Deze nieuwe aanpak kan ook benut worden voor een deel van de langdurig werklozen die nu geen hulp ontvangen bij het vinden van werk.

In 2015 is een tussenevaluatie gepland. Om het nieuwe re-integratiebeleid goed te kunnen beoordelen is het belangrijk hierin aandacht te hebben voor de kosten en baten van de nieuwe benadering en de aansluiting bij de nieuwe groep werkzoekenden.

Het onderzoek is juni 2014 gestart en onder begeleiding van de Rekenkamercommissie verricht door een samenwerkingsverband van Policy Productions en SEO Economisch Onderzoek.

Fase	Datum	Toelichting
Aanbieding rapport	08-01-2015	In cie. Werk en Middelen
Bespreking in commissie		Inhoudelijk debat over raadsvoorstel
Vaststelling raadsvoorstel in Raad		Vastleggen aanbevelingen

2.5 Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland (RIF)

Naast de eigen onderzoeken is er dit jaar ook een onderzoek gedaan in regionaal verband. Het betreft een onderzoek naar het Regionaal Investeringsfonds van Holland Rijnland (RIF).

Het RIF is in het leven geroepen voor de bekostiging van vijf regionale projecten waarvoor zeer grote investeringen nodig zijn: de Rijnlandroute, de RijnGouwelijn, de noordelijke verbinding tussen de N206 en de A44 of A4, het Offensief van Teylingen voor de versterking van de Greenport Duin- en Bollenstreek en de realisatie van het regionale groenprogramma. Het fonds beheert het geld dat de deelnemende gemeenten bijdragen. In de periode van 2008-2022 storten de deelnemende gemeente gezamenlijk ruim € 140 miljoen in het fonds. Eind 2010 is daarnaast aan gemeenten gevraagd om ten behoeve van het project Rijnlandroute de investering te verdubbelen van € 37,5 miljoen naar € 75 miljoen. Het fonds wordt beheerd door Holland Rijnland.

De bijdragen aan het fonds maken een aanzienlijk deel uit van de begroting van de deelnemende gemeenten. Voor de gemeenteraden is het echter niet altijd inzichtelijk hoe dit geld precies wordt besteed en welke ruimte er nog is voor sturing en controle. Doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in hoeverre Holland Rijnland doelmatig en doeltreffend uitvoering geeft aan de taken rond het Regionaal Investeringsfonds. Met het onderzoek wilden de gezamenlijke rekenkamers inzicht krijgen in de bestedingen van het RIF en de mogelijkheden die de gemeenteraden hebben qua sturing en controle.

De gezamenlijke rekenkamers concludeerden op basis van het onderzoek dat het RIF meerwaarde heeft voor de deelnemende gemeenten. Tegelijkertijd werd geconstateerd dat de samenwerking zoals

bij het RIF plaats vindt, ook risico's kent. Aan het bestuur van Holland Rijnland werd aanbevolen om meer sturing-, controle- en informatiemiddelen voor de gemeenteraden ter beschikking te stellen.

Het regionale onderzoek is in januari 2013 gestart en uitgevoerd door B&A Groep en PBLQ in opdracht van de Rekenkamers van de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Leiden, Leiderdorp, Noordwijk, Teylingen, Voorschoten en Oegstgeest.

Fase	Datum	Toelichting
Aanbieding rapport	06-03-2014	Cie. Leefbaarheid en Bereikbaarheid

2.6 Regiotaxi

Na afronding van het onderzoek naar het RIF is in regionaal verband besloten om onderzoek te gaan doen naar de regiotaxi. Het vooronderzoek van de regiocommissie heeft er toe geleid dat eind 2015 besloten is om af te zien van een dergelijk onderzoek. De regiocommissie zal begin 2015 een brief met toelichting hierover naar de betreffende raden zenden.

3. Communicatie 2014

3.1 Fractiebezoeken

Ook dit jaar hebben wij de Raad actief betrokken bij het verzamelen van te onderzoeken thema's. Wij hebben alle fracties aangeboden met hen te overleggen om te horen welke onderwerpen zij belangrijk vinden en hoe het werk van de Rekenkamercommissie door hen wordt ervaren. De onderwerpen die we hebben uitgewerkt in ons Onderzoeksplan 2015 zijn voortgekomen uit deze gesprekken.

3.2 Afstemming met het College van B&W en de ambtelijke organisatie

Wij hebben (via de gemeentesecretaris) afstemming gehad met de ambtelijke organisatie om te zorgen voor een goede aansluiting van onze onderzoeken op actuele ontwikkelingen binnen de gemeente en om te bezien op welke wijze de doorwerking van rekenkameronderzoeken nog verder versterkt kan worden. Ook zijn afspraken gemaakt om te borgen dat de binnen de gemeenten beschikbare onderzoeks- en monitorgegevens beschikbaar komen voor rekenkameronderzoek. Tot slot is er een gesprek gevoerd met de concerncontroller over de onderzoeken van de Rekenkamercommissie.

3.3 Burgercontacten

We hebben ook in 2014 de inwoners van Leiden via de website opgeroepen om onderwerpen aan te leveren voor nieuwe onderzoeken. Tot slot is er op meerdere momenten contact geweest met burgers die aan hadden gegeven geïnteresseerd te zijn in het verloop en de uitkomst van de lopende onderzoeken.

3.4 Regio

De regiowerkgroep - bestaande uit vertegenwoordigers van een groot aantal rekenkamercommissies in onze regio - komt sinds begin 2013 periodiek bij elkaar. Vanuit deze samenwerking zijn inmiddels twee regionale onderzoeken uitgevoerd (Leerplichtwet en Regionaal Investeringsfonds). Naast het uitwisselen van resultaten van onderzoeken die door afzonderlijke rekenkamercommissies zijn uitgevoerd, zal ook in de toekomst gestreefd worden naar het uitvoeren van onderzoeken in regionaal verband die voor meerdere gemeenten relevant zijn.

Daarnaast zijn we dit jaar te gast geweest bij de gemeente Alphen aan den Rijn. Wegens de herindeling van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Rijnwoude en Boskoop, die voorheen ieder hun eigen Rekenkamercommissie hadden, moest daar gekozen worden voor een model voor de nieuwe gezamenlijke Rekenkamercommissie. Wij waren uitgenodigd om te spreken over onze ervaring met een rekenkamermodel met uitsluitend externe leden.

3.5 Website

De website van de Rekenkamercommissie maakt onderdeel uit van de Gemeentelijke website. De website wordt echter wel door de Rekenkamer zelf onderhouden. We zorgen ervoor dat eventuele wijzigingen in samenstelling of werkwijze op de site worden bijgehouden en dat alle onderzoeken, onderzoeksplannen en jaarverslagen online te vinden zijn. Ook de lopende onderzoeken worden op de site kort toegelicht. Presentaties van de Rekenkamer in de commissies en andere korte nieuwsberichtjes over de Rekenkamercommissie worden opgenomen in de rechterkolom van de site.

De site is te bereiken via onderstaande link:

<http://gemeenteraad.leiden.nl/raadscommissies/rekenkamercommissie/>

3.6 LinkedIn

In 2013 is de Rekenkamercommissie actief geworden op LinkedIn. Het is hierdoor gemakkelijker geworden om contacten te onderhouden met andere lokale Rekenkamers en andere geïnteresseerden. Wij kunnen hierdoor ook gemakkelijk op de hoogte blijven van de activiteiten van andere Rekenkamers. Daarnaast biedt LinkedIn de mogelijkheid om publicaties en projecten toe te voegen aan het profiel van de Rekenkamercommissie. Alle contacten worden daardoor direct op de hoogte gebracht van onze activiteiten. We voorzien hierdoor meer mensen van informatie, terwijl we zelf ook meer informatie krijgen van anderen.

3.7 Media

Er zijn persberichten uitgegaan over de diverse uitgebrachte onderzoeken wat tot verschillende artikelen in de media heeft geleid. Naar aanleiding hiervan heeft de Rekenkamercommissie ook een interview gegeven op Sleutelstad.

4. Overige activiteiten 2014

4.1 Raadsconferentie bestuursakkoord

In het kader van het onderzoek naar het Bestuursakkoord 2010-2014 heeft er op 31 januari 2014 een Raadsconferentie plaats gevonden waar alle (aanstaande) Raadsleden, duoleden en Collegeleden voor waren uitgenodigd. De Rekenkamercommissie heeft de uitkomsten van het onderzoek door middel van een Lagerhuisdebat terug willen leggen bij de Raad.

Het doel van de bijeenkomst was tweeledig. Aan de ene kant diende het debat als middel voor de onderzoekers om dieper in te gaan op een aantal die uit hun conceptrapport naar voren kwamen. Aan de andere kant was het debat ook bedoeld om de Raad input te geven voor de periode na de verkiezingen; hoe wil je de komende periode met elkaar omgaan en welke afspraken passen daar het beste bij? In hoeverre wil je dit vastleggen in een bestuursakkoord?

Het onderzoek gaf inzicht in de doorwerking van verschillende typen afspraken. We hebben met de conferentie een verkennend gesprek tussen de politieke partijen van Leiden op gang willen brengen over het soort afspraken dat bij aanvang van een nieuwe raadsperiode gemaakt kan worden.

4.2 Nieuwe verordening op de Rekenkamercommissie

In 2014 is de Verordening op de Rekenkamercommissie (RV 14.0026) vastgesteld in de Raad. De RKC had eerder al haar bijdrage geleverd aan de griffie ten behoeve van het aanpassen van de Verordening.

4.3 Introductie nieuwe Raadsleden

Medio 2014 heeft de Rekenkamercommissie – in het kader van het introductieprogramma voor nieuwe Raadsleden – een bijeenkomst georganiseerd om de rol en werkwijze van de RKC toe te lichten en vragen hierover te beantwoorden.

5. Financieel verslag 2014

5.1 Inleiding

Het budget van de Rekenkamercommissie in 2014 bedroeg € 62.374,-. Daarnaast is in de begroting uitgegaan van de toevoeging uit de reserve van € 20.000,-.

Zoals we in het voorwoord al aangaven lag het aantal onderzoeken dat we in 2014 hebben uitgevoerd aanzienlijk hoger dan de gebruikelijke twee onderzoeken per jaar. De veranderingen rondom de drie decentralisaties en de informatiebehoefte van de Raad ten opzichte van deze veranderingen vonden wij echter te belangrijk om de onderzoeken uit te stellen. Om het effect van de decentralisaties binnen de gemeente later te kunnen meten was het noodzakelijk om voor de start van de decentralisaties inzicht te krijgen in het beleid en de effectiviteit daarvan. Dit heeft wel gezorgd voor relatief hoge onderzoeks- en begeleidingskosten. Voor een belangrijk deel zullen deze ten laste komen van 2015.

5.2 Inkomsten en uitgaven 2014

In onderstaande tabel staat een overzicht van de inkomsten en uitgaven over 2014.

	Begroting 2014	Realisatie 2014
Budget	62.374	
Reserve RKC	20.000	
Totaal budget	82.374¹	
Onderzoek	61.000	60.620
Re-integratie	24.000	10.740 ²
Decentralisaties	24.000	23.900
Bijdrage aan regionaal onderzoek Regiotaxi	6.000	0 ³
Restantbetalingen onderzoeken 2013	7.000	
Bestuursovereenkomst		4.980

¹ De reserve is tot € 20.000 aangevuld vanuit de niet bestede middelen van 2013. De RKC heeft deze middelen uit de Reserve toegevoegd als aanvullend onderzoeksbudget voor 2014. Dit dient nog door de Raad te worden vastgesteld.

² We zijn voor dit onderzoek een verplichting aangegaan van € 26.850. Hiervan is echter pas € 10.740 betaald. De resterende kosten (€ 16.110) worden ten laste gebracht van 2015.

³ De regiocommissie heeft besloten om af te zien van dit onderzoek, waardoor er geen geld uit is gegeven aan regionaal onderzoek.

Vastgoed (plus 4500 meerwerk) ⁴		21.000
Commissieleden	18.000	16.295
Vergadervergoeding	18.000	16.295 ⁵
Overige kosten, incl. restant	3.374	300
Overige kosten	3.374	300
Totaal uitgaven		77.215
Overschrijding		-14.841⁶
Saldo Reserve Rekenkamercommissie per 1 januari 2015		5.159⁷

Bij de besluitvorming over de jaarrekening 2014 zal aan de Raad worden voorgesteld om de overschrijding te dekken uit de Reserve Rekenkamercommissie, waardoor de stand van de reserve uitkomt op €5.159 per 1 januari 2015.

In totaal moet er in 2015 nog een bedrag van €21.961 betaald worden aan kosten die in 2014 zijn gemaakt; de betaling van het onderzoek naar re-integratie (€16.110) en de vergadervergoeding van het vierde kwartaal (€5.851).

⁴ Door de moeizame gegevensvergaring bij het Vastgoedonderzoek heeft het onderzoeksbureau ten opzichte van de oorspronkelijke offerte aanzienlijke meerkosten moeten maken.

⁵ Het 4^e kwartaal van 2014 is hier niet in opgenomen. Dit bedrag (€5.851) zal ten laste worden gebracht van 2015. Wegens het grote aantal onderzoeken is de begeleiding vanuit de Rekenkamercommissie ook intensiever geweest, waardoor de vergadervergoeding hoger is ten opzichte van andere jaren.

⁶ Budget 2014 (62.374) min de totale gemaakte kosten in 2014 (77.215)

⁷ Saldo reserve (20.000) min dekking van overschrijding 2014 (14.841).

6. Onderzoeksplan voor 2015

Dit jaar hebben wij opnieuw onze onderzoeksstrategie vastgesteld. Hierin hebben wij aangegeven op welke wijze wij onze taak en rol in de raadsperiode 2015-2018 willen invullen. De onderzoeksstrategie bevat een aantal uitgangspunten en criteria voor het vaststellen van de jaarlijkse onderzoeksplanning. Jaarlijks beoordelen wij of de uitgangspunten en criteria in de Onderzoeksstrategie nog actueel zijn, en welke (aanvullende) bronnen beschikbaar zijn voor een selectie van mogelijke onderzoeksonderwerpen. Voor het onderzoeksplan 2015 hebben wij geput uit de volgende bronnen:

- Suggesties voor onderzoek door raadsfracties van de politieke partijen (bijlage 1).
- Rapporten van de Rekenkamercommissie (waar mogelijke vervolgonderzoeken uit kunnen voortvloeien) (bijlage 2).
- Contacten met andere Rekenkamers en de regiowerkgroep

Per onderwerp beoordeelt de Rekenkamercommissie in welke mate dit onderwerp aan onze strategie voldoet en hoe een onderzoek past binnen de personele en financiële mogelijkheden van de Rekenkamercommissie.

Voor 2015 hebben we een aantal mogelijke onderzoeksonderwerpen geselecteerd, die wij voor consultatie willen voorleggen bij de Commissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid. Dit betreffen de volgende onderwerpen:

1. Vervolgonderzoek vastgoed
2. Vervolgonderzoek decentralisaties
3. Verbonden partijen
4. Ambtenarenapparaat en taken gemeente
5. Duurzaamheid
6. Grip op aanbestedingen
7. Regionaal onderzoek (niet meer regiotaxi)

De geselecteerde onderwerpen lichten wij kort nader toe.

6.1 Vervolgonderzoek vastgoed

In het voorjaar van 2014 heeft de Rekenkamercommissie een onderzoek uitgevoerd naar het vastgoedbeheer van de gemeente. Het onderzoek liet zien dat er toen nog geen uitgewerkt vastgoedbeleid bestond, waardoor onduidelijk was welk vastgoed de gemeente wilde behouden of afstoten. Daarnaast vertoonde de administratie van het vastgoed veel gebreken, waardoor bijvoorbeeld inkomsten en uitgaven niet goed in beeld waren.

Op dat moment lag al wel een concept van een nieuw beleidskader voor bij de Raad, waarbij gold dat een groot aantal punten uitgewerkt moest worden. Ook was de gemeente inmiddels met een verbeterplan gestart om de administratie en het beheer van het vastgoed op orde te brengen.

Bij de behandeling van het rapport van de Rekenkamercommissie heeft de Raad door middel van een amendement gevraagd in het voorjaar een quick scan uit te laten voeren naar de informatievoorziening rond vastgoed en de stand van zaken naar de interne verbeterprocessen. Het onderzoek moet antwoord geven op de in het amendement gestelde vragen.⁸

6.2 Vervolgonderzoek decentralisaties

Per 1 januari zijn drie grote taken aan de gemeenten overgedragen: de jeugdzorg; de begeleiding en ondersteuning uit de AWBZ en tot slot de Participatiewet waarin de bijstand, de sociale werkvoorziening en de Wajong worden samengevoegd. Het sociale domein komt hiermee grotendeels in gemeentelijke handen. Er wordt van de gemeenten verwacht dat ze een inhoudelijke vernieuwing van de zorg realiseren. Ondanks de aanzienlijke bezuinigingen, zullen de gemeentelijke begrotingen door deze decentralisaties sterk in omvang toenemen. Voor Leiden zou het kunnen gaan om zo'n 75 miljoen euro. Daarnaast zal de overdracht van taken een grote invloed hebben op de omvang en het functioneren van de gemeentelijke organisatie. In twee onderzoeken: 'Grip op nieuwe taken van Leiden' en 'Re-integratie in Leiden met het oog op de participatiewet' is door de Rekenkamercommissie onderzocht of de gemeente klaar was voor deze transitie. In beide

---

⁸ de Rekenkamercommissie te verzoeken een quick scan uit te laten voeren naar de rapportage van het college in het voorjaar 2015 inzake:

- het op orde zijn van alle informatie die nodig is om volledig zicht te hebben op al het vastgoed van de gemeente Leiden, inclusief de sportaccommodaties, ambtenarenhuisvesting en onderwijshuisvesting. Die informatie betreft in ieder geval: een overzicht van panden in eigendom van de gemeente Leiden/per pand de huurders/per huurder de kwalificatie wel of niet beleidsondersteunend/per huurder de huidige huurprijs, de kostendekkende huurprijs en de marktconforme huurprijs/per pand alle kosten en opbrengsten/per pand de aanduiding te behouden of te verkopen;
- de stand van zaken van de interne verbeterprocessen.
- De Rekenkamercommissie wordt verzocht in het najaar van 2015 de quick scan aan de raad voor te leggen.'

TOELICHTING:

Bij het voorliggende raadsbesluit 14.0103 wordt ingestemd met de conclusies van het rapport van de Rekenkamercommissie 'Zicht op Leids Vastgoed'. Die conclusies zijn stevig. De informatie met betrekking op de panden is nog niet volledig op orde. Ditzelfde geldt voor de interne verbeterprocessen.

Het college zal tweejaarlijks rapporteren over de voortgang van het gemeentelijk vastgoed. Het college heeft toegezegd de raad in de eerste rapportage in het voorjaar 2015 inzicht te geven in de actuele stand van zaken van de diverse verbeterprocessen inclusief sport etc.

Deze toevoeging beoogt de door het college aan te leveren informatie te laten controleren door de Rekenkamercommissie door middel van het uitvoeren van een quick scan, in het najaar 2015 aan de raad voor te leggen. Het is belangrijk dat de informatie die nodig is om volledig zicht te krijgen op het gemeentelijk vastgoed zo spoedig mogelijk, in ieder geval in het voorjaar 2015, helemaal op orde is. De Rekenkamercommissie is bij uitstek in staat om dit te beoordelen gelet ook op het onderzoek dat zij heeft gedaan.

onderzoeken werd geconcludeerd dat de gemeente de voorbereidingen voortvarend had opgepakt, maar is ook gewezen op een aantal risico's in de uitvoering.

Vanwege de impact van de decentralisaties op de gemeente en zijn inwoners, ligt vervolgonderzoek voor de hand, ook al zijn de ervaringen nog maar beperkt. Onderzoek zou zich kunnen richten op de risico's die in de eerdere onderzoeken zijn benoemd. In welke mate wordt daar op gestuurd en in welke mate doen deze zich daadwerkelijk voor en is nader ingrijpen noodzakelijk? Daarnaast zou een onderzoek zich kunnen richten op de gevolgen voor de inwoners van de gemeente. Hoe ervaren zij de decentralisaties? Welke concrete knelpunten doen zich voor? Hoe verloopt de samenwerking met de organisaties waarmee de gemeente afspraken heeft gemaakt voor de uitvoering van het beleid? Een dergelijk onderzoek moet vooral inzicht geven in de praktijk van de jeugdzorg, de WMO en de Participatiewet.

6.3 Verbonden partijen

In ons jaarplan voor 2013 hebben wij het voornemen opgenomen onderzoek te doen naar de wijze waarop de gemeente Leiden omgaat met verbonden partijen. In onze brief van 2 september 2013 hebben we toegelicht waarom we er destijds voor gekozen hebben dit onderzoek vooralsnog niet uit te voeren.

Bij een deel van haar taken heeft de gemeente ervoor gekozen de uitvoering niet direct zelf te doen maar op afstand te plaatsen, door een interne verzelfstandiging, door uitbesteding of door uitvoering in een samenwerkingsverband met andere gemeenten. In een aantal van deze situaties is sprake van uitvoering door een verbonden partij (een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Leiden een bestuurlijk én een financieel belang heeft). De gemeente loopt dan risico met aan deze partijen beschikbaar gestelde middelen en kan aangesproken worden als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. In alle gevallen is de vraag hoe de sturing op deze organisaties plaatsvindt, op welke wijze geborgd wordt dat de gemeentelijke opdracht adequaat wordt uitgevoerd en hoe risico's in deze worden beperkt.

In het onderzoek zou de effectiviteit van de sturing door de gemeente op taken en verantwoordelijkheden die op afstand zijn geplaatst beoordeeld worden. Daarbij zou aan de orde komen welke spelregels zijn vastgelegd over de wijze waarop de verbonden partij wordt aangestuurd (inhoudelijk en financieel) en welke verantwoordinginformatie van de verbonden partij wordt gevraagd. In het voorjaar van 2013 is het nieuwe beleidskader Verbonden Partijen beschikbaar gekomen en in de Raad besproken (RV 13.0016). Daarbij is door het College aangegeven dat voor het einde van het jaar alle verbonden partijen door het College zullen worden doorgelicht en dat hierover voor het einde van het jaar zal worden gerapporteerd. Omdat een afzonderlijk rekenkameronderzoek een dubbeling zou kunnen betekenen, hebben we destijds afgezien van het onderzoek. Een integrale doorlichting is nog niet uitgevoerd, wel zijn er voor enkele specifieke verbonden partijen specifieke doorlichtingen gestart. Met het oog hierop ligt het voor de hand komend jaar de risico's voor de gemeente in de aansturing van deze verbonden partijen nader te beoordelen. Zijn de juiste verbonden partijen in

beeld, zijn de risico's adequaat beschreven en zijn de beheersmaatregelen passend? Daarbij zullen we ook de uitkomsten van eerdere onderzoeken, bijvoorbeeld naar de uitvoering van de leerplichtwet en het sportbeleid betrekken.

6.4 Onderzoek ambtelijke organisatie

Bij de consultatie van de raadsfracties is in de afgelopen jaren het onderzoeksonderwerp omvang van het ambtelijk apparaat van de gemeente Leiden genoemd. Zo ook eind 2014. Daaraan ligt de behoefte ten grondslag inzicht te krijgen hoe de omvang en de kwaliteit van het ambtelijk apparaat zich verhoudt tot dat van vergelijkbare gemeenten. De daarvoor te beantwoorden vraag is gecompliceerd. Wat tot het ambtelijk apparaat wordt gerekend is niet altijd eenduidig en heeft specificatie. Zo kan het aantal ambtenaren, dat wil zeggen personen met een ambtelijke status, niet het volledige beeld geven. Er kan sprake zijn van structurele inhuur en een aantal taken geschiedt via verbonden partijen. Ook deze capaciteiten zullen in beschouwing genomen dienen te worden. Bij de omvang van de personele capaciteit van de gemeente spelen de taken van de gemeenten en de politieke prioriteiten een grote rol. Die kunnen meer of minder een beroep doen op ambtelijke ondersteuning en uitvoering en om specifieke kwaliteiten vragen. Dat kan betekenen dat een grotere dan gemiddelde personele capaciteit en een eigen kwaliteitsprofiel daarvan rationeel kan zijn. In Leiden hebben met betrekking tot het ambtelijk apparaat verschillende bezuinigingsronden plaatsgevonden. Het is niet duidelijk wat de uitkomsten daarvan zijn. Ook daarom is het interessant om gevraagd inzicht goed onderbouwd op tafel te krijgen. Het biedt een extra afweegkader bij het nemen van beslissingen over de uitvoering, voortzetting of het op zich nemen van taken. Het onderzoek zal antwoord moeten geven op de volgende vragen:

- Breng de ambtelijke capaciteit van de gemeente Leiden in beeld en betrek daarbij de capaciteit die wordt verkregen door (structurele) inhuur en het gebruik maken van diensten van verbonden partijen?
- Geef een beeld van de verdeling van deze capaciteit over de verschillende taakvelden van de gemeente en de centrale organisatie?
- Vergelijk de uitkomsten van de eerste twee vragen met de situatie bij vergelijkbare gemeenten als Haarlem, Gouda, Delft en Dordrecht.
- Wat is het beleid met betrekking tot de omvang, kwaliteit en inzet van de ambtelijke capaciteit, daaronder begrepen de (structurele) inhuur en dienstverlening door verbonden partijen? Betrek daarbij de bereikte effecten van de bezuinigingsronden op het ambtelijk apparaat.
- Wordt het ambtelijk apparaat kwantitatief en kwalitatief in relatie tot het takenpakket van de gemeente en de bestuursondersteuning efficiënt en effectief ingezet?

6.5 Duurzaamheid

Ook het thema Duurzaamheid werd door verschillende fracties als onderzoeksthema aangereikt. In het beleidsakkoord 2014-2018 "Samenwerken en Innoveren" ligt bij duurzaamheid het accent op fors extra investeren op de thema's energiebesparing en -productie, duurzame mobiliteit en slim

omgaan met afvalstromen. Innovatie, samenwerken met andere partijen en verbinden met de economie van Leiden zijn sleutelwoorden.

De Duurzaamheidsagenda 2011-2014 "Samenwerken en verbinden" is uitgewerkt in een actiepuntenlijst, die bestaat uit een verzameling van grote en kleine punten. Eind 2013 is over de voortgang hiervan gerapporteerd. Duidelijke indicatoren voor de mate van doelbereiking ontbreken.

Op het moment wordt gewerkt aan een nieuw beleidsplan.

Om de ambitie van innovatie inhoud te geven zou de Rekenkamercommissie onderzoek kunnen starten naar *best practices* bij andere gemeenten / andere overheden en bijeenkomsten op deelthema's kunnen entameren om *out-of-the-box-denken* te bevorderen.

6.6 Grip op aanbestedingen en samenwerking met private partijen

Regelmatig doet de gemeente – zelf dan wel in samenwerking met private financiers – grote aanbestedingen uit. Met het oog op een zorgvuldige en goede besluitvorming door de Raad dienen de kosten van aanbestedingsprojecten vooraf zo goed mogelijk te worden in geschat. Dit is van belang om te voorkomen dat de gemeente naderhand met veel hogere kosten wordt geconfronteerd, maar ook om te voorkomen dat een project niet door wordt gezet omdat het ten onrechte als niet-realistisch wordt bestempeld. Bij projecten die in samenwerking met private financiers worden uitgevoerd is de vraag relevant welke sturingsmogelijkheden de gemeente heeft en of die optimaal worden benut. Dit geldt zowel vooraf als tijdens de uitvoering van het project. Bij aanbestedingsprocedures is het van groot belang dat deze zorgvuldig en volstrekt in overeenstemming met het (Europese) aanbestedingsrecht worden doorlopen. Gelet op de grote financiële belangen die aan de orde kunnen zijn, loopt de gemeente anders forse risico's.

Dit rekenkameronderzoek zal zich richten op de volgende vragen:

- Op welke wijze worden de kosten van grote projecten door de gemeente geschat en hoe wordt betrouwbaarheid van de ramingen geborgd?
- Welke sturingsmogelijkheden heeft de gemeente bij de aanbesteding, gunning en uitvoering van projecten in samenwerking met private financiers en worden deze optimaal benut?
- Hoe borgt de gemeente dat de geldende aanbestedingsprocedures zorgvuldig worden doorlopen?

Deze vragen zullen worden beantwoord door enerzijds een algemene analyse uit te voeren en anderzijds de verkregen informatie te toetsen in enkele *casestudies* van projecten die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd.

6.7 Regionaal onderzoek

De regionale rekenkamers zullen een nieuw onderzoek starten. Inmiddels ligt er een aantal mogelijke onderzoeksonderwerpen voor. De regiowerkgroep heeft echter nog geen definitieve keuze gemaakt. Afhankelijk van de onderwerpkeuze zal de RKC deelnemen aan het regionale onderzoek.

7. Begroting 2015

Het beschikbare budget voor de Rekenkamercommissie wordt jaarlijks door de Gemeenteraad vastgesteld. Voor 2015 is dit bedrag vastgesteld op € 63.123. Uitgaande van de overlopende posten uit 2014 (€21.961) en rekening houdend met andere uitgaven resteert voor het uitvoeren van onderzoeken slechts € 25.000. Dit is slechts voldoende voor het uitvoeren van 1 onderzoek. In voorgaande jaren was dit ruim € 60.000. De Rekenkamercommissie verzoekt de Raad dan ook de begroting van de RKC met € 30.000 te verhogen. Voor 2015 kan dit via een incidentele begrotingswijziging plaats vinden. Voor 2016 en volgende jaren is het wenselijk dit via een structurele begrotingswijziging te regelen.

Begroting 2015	Baten	Lasten
Budget	63.123	
Vervolgonderzoek vastgoed		PM ⁹
Nieuw onderzoek 2015		25.000
Restant re-integratie onderzoek 2014		16.110
Restant vergadervergoeding 2014		5.851
Vergadervergoeding¹⁰		16.000
Overige		162
Totaal	63.123	63.123

⁹ Afhankelijk van het besluit hoe invulling te geven aan het verzoek van de Raad om de RKC een vervolgonderzoek uit te laten voeren.

¹⁰ De vergadervergoeding is lager geraamd in verband met de stapsgewijze afbouw van de vergoeding naar het niveau van de Verordening geldelijke voorzieningen raads- en commissieleden.

Bijlage 1: Onderwerpen naar aanleiding van de fractiegesprekken

De gesprekken die de Rekenkamercommissie eind 2014 gevoerd heeft met de fracties hebben veel mogelijke onderzoeksonderwerpen opgeleverd. Hieronder hebben we een lijst opgenomen van de onderwerpen die door de verschillende fracties genoemd werden. De onderwerpen die het vaakst genoemd werden staan bovenaan. Sommige onderwerpen werden even vaak genoemd. In dat geval hebben we geen prioritering aangebracht, maar hebben we deze in willekeurige volgorde opgenomen in onderstaande lijst.

Onderwerp	Genoemd door
1. Vervolg decentralisaties: monitoring van effecten. Concreet voorstel als vervolg op RKC-rapport. Hoe wordt gestuurd door de gemeente? Onduidelijk voor raadsleden wie besluiten neemt in samenwerkingsverbanden. Financiële sturing? Hoe kun je de effecten van de decentralisatie gaan meten? Hoe gaat het binnenkort met het bestuurlijk contracteren? Er zou voordeel moeten zitten in de gezamenlijke inkoop van zorg, maar worden deze voordelen ook echt gerealiseerd?	4 fracties
2. Begrotingscyclus: Het Pril voor ruimtelijke investeringen heeft een aparte begroting voor grondbeleid. Voor raadsleden is dit weinig inzichtelijk. Kan dat anders? Voorbeelden andere gemeenten. Bedragen zijn erg moeilijk terug te vinden in de begroting. Bedragen worden opgedeeld naar domeinen, waardoor bedragen voor de Raad niet meer te controleren zijn. Ook de organisatie lijkt hier moeite mee te hebben. Kan dit niet beter en inzichtelijker? Een check voor en na de behandeling. In de begroting worden bezuinigingen/ reorganisaties met hun opbrengsten enthousiast ingeboekt. Maar worden die bezuinigingen ook inderdaad gehaald? Worden deze successen uiteindelijk wel behaald of stroomt hier ongemerkt geld weg?	3 fracties
3. Duurzaamheidsbeleid: er is veel geld gereserveerd om duurzaamheid te stimuleren, maar daar is nog weinig mee gebeurd. De budgetten zijn er, maar het komt nog niet bij de burger. Ook bij het energiezuinig maken van de eigen panden zijn nog geen grote stappen gezet. Te weinig ruimte, te strenge kaders. Van de mogelijkheid om energiezuinige producten te leasen, waardoor de gebruiker niet direct een grote investering hoeft te doen, maar verspreid betaald, wordt nog geen gebruik gemaakt. Volgens de fractie is hier nu al zo'n 7-10 miljoen voor beschikbaar, nog los van de multiplier die met dat geld behaald kan worden als de duurzame middelen zich eenmaal terug beginnen te verdienen. Duurzaam Leiden begint zich te ontwikkelen, maar is nog lang niet wat het zou kunnen zijn. Ook bij nog niet geheel afgeschreven panden (kantoren) zou	3 fracties

duurzaamheid kunnen renderen. Stadswarmte is hier ook een thema. De provincie heeft geld beschikbaar, maar Leiden heeft geen plannen. Duurzame inkoop: vaak onduidelijk of het nu een wens of een eis is.	
4. Grip op aanbestedingen: Hoe komt de kosteninschatting voor grote projecten zoals een zwembad tot stand? Welke sturingsmogelijkheden heeft de gemeente achteraf maar ook vooraf bij projecten zoals winkelcentra? Voorbeeld het verloederende winkelcentrum in de Stevenshof. Kun je dit voorkomen? Kun je voorkomen dat dezelfde eigenaar ook andere winkelcentra gegund krijgt? Kun je eisen stellen bij de aanbesteding?	2 fracties
5. Het ambtenarenapparaat: productiviteit van de gemeente Leiden; het beeld bestaat dat de productiviteit van gemeenten (dus ook Leiden) lager ligt dan in het bedrijfsleven. Hoeveel betaalt de gemeente voor het uitvoeren van een taak en wat krijgt de gemeente daarvoor? Staat dat in verhouding? Er is een modernisering gaande van het personeelsbeleid; flexibeler werken, verjonging organisatie, terugbrengen personeelskosten. Er ligt een taakstelling (motie D66), maar hoeveel taakstelling kan de organisatie nog aan? Is de modernisering wel verantwoord?	2 fracties
6. Holland Rijnland: Veranderingen Gemeenschappelijke regelingen. De samenwerking is nu erg gefragmenteerd. Zou het niet handiger zijn om dit meer te klusteren? Hoeveel controle heb je als Raad op gemeenschappelijke regelingen?	2 fracties
7. Stadspartners: Hoe ga je hier als Raad mee om? Als de gemeente taken uitbestedt/ samen met andere uitvoert, hoe houd je daar als Raad dan controle op? De overheid gaat door participatie steeds meer samenwerken met stadspartners. De gemeente zou daarin een faciliterende rol moeten hebben, maar lijkt deze nog niet goed op te pakken. Dit onderwerp werkt door in de andere thema's die door de fractie genoemd worden.	2 fracties
8. Sociale wijkteams: hoe gaat dat en kunnen ze wel aan wat er van ze verwacht wordt; zijn er voldoende middelen beschikbaar voor de teams om de taken aan te kunnen? Hoe wordt de privacy gewaarborgd binnen de wijkteams? Dossierinzage. Deze contactpersonen lijken goed te bereiken te zijn vanuit de burgers. Over hen is men tevreden. Zij geven zelf aan er soms bij de gemeente niet door te komen. Als zij een probleem signaleren, gaat de gemeente dan ook aan de slag? Waar ligt het	2 fracties

eigenaarschap van een probleem? Wie heeft het mandaat? Is dit scherp genoeg afgebakend? De werkwijze zal vanaf 1 januari 2015 belangrijker worden, dus wellicht goed om nog even af te wachten.

Overige onderwerpen	Genoemd door
9. Parkeren	1 fractie
10. Koopstromen en koopkrachtbinding	1 fractie
11. Bereikbaarheid	1 fractie
12. Handhaving	1 fractie
13. EU-fondsen	1 fractie
14. Overlast in de wijken	1 fractie
15. Participatiewet	1 fractie
16. Cultuurfonds	1 fractie
17. Onderhoudsplannen / beheerplannen	1 fractie
18. Klachtenafhandeling	1 fractie
19. Privacybeleid	1 fractie
20. IT-strategie	1 fractie
21. Social return	1 fractie
22. Veiligheidsregio	1 fractie
23. Stimuleren arbeidsmarkt	1 fractie
24. Effectiviteit subsidiebeleid	1 fractie
25. Vergunningverlening	1 fractie
26. Bezuinigingen op cultuur	1 fractie
27. Re-integratietrajecten	1 fractie
28. Beschermd wonen	1 fractie
29. Taken gemeente	1 fractie

Bijlage 2: rapporten van de Rekenkamercommissie (waar mogelijke vervolgonderzoeken uit kunnen voortvloeien)

Raadscommissie	Onderzoek	Onderwerp	Publicatie	Beleidssector
Onderwijs en Samenleving	Onderwijs Onderdak	Onderwijshuisvesting	22 november 2004	Onderwijs
Ruimte en regio	Werk in Uitvoering	Werk in Uitvoering	24 augustus 2005	Infrastructuur
Ruimte en regio	Quick scan Grondbeleid	Grondbeleid	17 mei 2006	Infrastructuur
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Leiden Schoon	Schone woon-en leefomgeving	9 januari 2007	Leefbaarheid
Werk en Financiën	Van Omslag naar doorstart	Schuldhelpverlening	8 april 2008	Sociale zaken
Leefbaarheid en bereikbaarheid	Raad aan het stuur	Kaderstellende rol van de Raad bij beleidsnota's	3 februari 2009	Bestuur
Onderwijs en Samenleving	Vervolg Onderwijs Onderdak	Onderwijshuisvesting	3 maart 2009	Onderwijs
Werk en Financiën	Minimabeleid de maat genomen	Minimabeleid	16 maart 2010	Sociale Zaken
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Rekenkamerbrief bestuurs-overeenkomst	Bestuursovereenkomst 2010-2014	27 september 2010	Bestuur
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Parkeerbeleid geparkeerd	Parkeerbeleid	7 oktober 2010	Bereikbaarheid
Leefbaarheid en Bereikbaarheid	Rekenkamerbrief e-dienstverlening	Publieke dienstverlening	4 november 2011	Bestuur
Onderwijs en Samenleving	Leerplichtwet	Naleving leerplichtwet	November 2011	Onderwijs
Onderwijs en Samenleving	Sportbeleid	Sportbeleid en -voorzieningen	Januari 2012	Sport
Onderwijs en Samenleving	WMO	Wijkgericht welzijn	Januari 2012	Samenleving
Werk en Financiën	Citymarketing	Effectiviteit Citymarketing	November 2012	Economie

Ruimte en Regio	Leiden een last?	Ruimtelijk Omgevingsrecht	September 2013	Ruimtelijke Ordening
Onderwijs en Samenleving en Werk en Financiën	Evalueren om te leren	Subsidies	November 2013	Samenleving en financiën
Ruimte en Regio	RIF	Ruimtelijk Investeringsfonds	Februari/maart 2014	Regio
Gemeenteraad	Samen Leiden geëvalueerd	Bestuursakkoord	Februari/maart 2014	Bestuur
Ruimte en Regio	Zicht op Leids vastgoed	Vastgoed	Mei 2014	Ruimtelijke Ordening
Onderwijs en Samenleving	Grip op nieuwe taken in Leiden	Decentralisaties	November 2014	Jeugd, Zorg en Welzijn
Werk en Middelen	Re-integratie in Leiden met het oog op de Participatiewet	Participatie	Januari 2015	Werk en inkomen

100